

Velká Jesenice

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Náchod

Nadmořská výška: 286 m n. m.

Počet obyvatel: 737

Adresa URL: www.velkajesenice.cz

Okres: Náchod

GPS souřadnice: 50.361078N, 16.037631E

První pís. zmínka: 1436 (588 let)

PSČ: 552 24

Historie obce Velká Jesenice

Naše obec je již připomínána od roku 1350, kdy zde stával hrad držený Bochovskými z Bochova. Ti prodali roku 1495 Velkou Jesenici Mikuláši Trčkovi z Lípy na Lichtenburku (Opočně), hejtmanu království českého. V letech 1524-1654 byla Velká Jesenice opět zemskodeskovým statkem. Z majitelů jsou známi Strakové z Nedabylic a Šťastní Panští ze Střezetic a na Jesenici. Následně byla Velká Jesenice až do roku 1848 připojena k opočenskému panství. Od té doby je Velká Jesenice samostatnou obcí.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1436.

Jesenice pravděpodobně vznikla již ve 13. století, což je posuzováno podle zápisů o kostele, který byl mezi farními uváděn již v roce 1384. Jak vznikla a kým byla založena není zcela známo. Většina listin i matrik byla ve válkách třicetiletých buď zničena, nebo odvezena. Z dochovaných pozemkových listin je zřejmé, že obec byla rozdělena na několik dílců, dvorů a statků zemanských a rytířských. Rozkládala se nad mírnou kotlinou porostlou divokými stromy. Byly zde duby, jasany, olše a jilmy. Nižinou tekla potok napájený vydatnými prameny. Rybníky zde nebyly, ty stavěli opočenští robotníci až v letech 1811 – 1823. Jesenice nikdy jednomu majiteli nepatřila. Tak v roce 1495 prodal Zbyněk Půchovec z Půchova statky a práva Mikuláši Trčkovi a v roce 1496 koupil tento šlechtic jiný díl od Petra Adrsbacha. V roce 1547 byli držiteli místních statků Boček Dohaleká, Jan rychtář, Jan tvarůžek, Pavel Ježků a rytíř Václav Bohdanecký. Jesenici také ve spisech připomíná začátkem 16. století zemský soudce krále Ludvíka, Václav Amcha z Borovnice. V 16. a 17. století sídlili na jesenických dvorcích Jan Budson, Jan Bohovlád, Matouš Mazánek z Kolína a rytíř Václav Bohdanecký a další. Téměř všechna tato jména mizí po válce bělohorské a třicetileté, protože jim byly statky konfiskovány a nebo sami, jako tisíce lidí opustili domov a vlast za tehdejší římsko-habsburské krutovlády. Jejich statky se dostaly do rukou přísluhovačům vládního režimu. Na východní straně bylo zemských statků a dvorů více, na straně západní dvůr jeden, jedna tvrz a více obytných stavení pro poddaný, robotný lid. Proto ještě kolem roku 1850 byla tato strana nazývána vsí malou, žebráckou a strana východní velkou stranou. Pozemkové zápisy byly vedeny od roku 1632 a katastr číslován postupně od levé strany obce. V kronice je uvedeno: „... teprve lidumilný a svobodomyšlný císař Josef II. nařídil číslování domů a založil katastry pozemků...“. Obec Jesenice měla do roku 1836 183 pozemkový parcelních čísel s vlastnictvím soukromým a panským. V roce 1836 – 1840 bylo také provedeno nové mapování a byly založeny nové katastry domovní i číslování domů. V roce 1833 bylo v Jesenici 119 domů a 731 obyvatel, z čehož 21 domů se 129 obyvateli patřilo k opočenskému panství, zbytek k Novému Městu. Roku 1843 měla obec 126 domů se 755 obyvateli. V roce 1857 již 160 domů a 818 obyvatel a v roce 1910 bylo 176 domů a 970 obyvatel. Osady Volovka a Vinice byly k Jesenici přiděleny roku 1850 a pak měla obec 163 domů a 985 obyvatel. Jesenice byla strategicky důležitým bodem, který ovládal tok

Metuje mezi Novým Městem a Plesem. Roku 1745, když pruská armáda vtrhla do severovýchodních Čech, obsadil nepřátelský předvoj Jesenici a následně se celé pruská armáda v čele s generálem Moulinem rozložila po tři dny mezi Jesenicí a Nahořanami. Také při svém ústupu od Hradce Králové k Náchodu tábořila pruská armáda u Jesenice. Za války o bavorské dědictví došlo 11.6.1778 u Jesenice ke srážkám mezi rakouským a pruským vojskem. Jesenice byla také v dobách kolem roku 1866 střediskem vzpoury proti Prušákům. Pruská posádka, která do Jesenice přišla byla vzbouřeným lidem odzbrojena a vyhnána po silnici do České Skalice. Na to nastala obava, že se pruská vojska pomstí. Proto požádala jesenická obec v čele s rychtářem Janem Hofmanem velitele pevnosti Josefov o ochranu. Poslem se žádostí byl k velikosti pevnosti vyslán na koni Václav Lukášek. Na začátku pevnostních hradeb byl posel vojenskou stráží zastaven a odveden podzemní pevností k veliteli Josefova. Velitel vyhověl prosbě jesenických a vzal obec do pevnostního obvodu. Brzy na to byl uzavřen mír, což bylo pro Jesenici štěstím. Obec Velká Jesenice měla od roku pojmenování Jesenice. Po zřízení záložny byla psána Jesenice u České Skalice. Po roce 1885, když byla postavena osobní zastávka dráhy ČSD obdržela obec název Velká Jesenice.

